

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 72 (5)

IZDAN 1 MAJA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14807

Vadásztöltény-, Gyutacs és Fémárugyár R. T., Budapest, Madarska.

Zrno, naročito osvetljavajuće zrno.

Prijava od 23 decembra 1937.

Važi od 1 novembra 1938.

Naznačeno pravo prvenstva od 24 decembra 1936 (Madarska).

Poznata su već zrna koja su izrađena tako, da mogu da se nataknu na cev vatrenog oružja i koja se prilikom paljbe bacaju kao jedinstveno telo. Kod takvih zrna predviđa se i centralna šupljina u koju prodiere zrno oružja odn. kroz koju isto prodiere. Kod takvih na taj način izrađenih svetlećih zrna niti je bilo ogovarajuće trajanje osvetljavanja niti je bila odgovarajuća dostignuta visina.

Radi ispaljivanja osvetljavajućih zrna upotrebljavaju se i na cev oružja smešteni paljbeni pehari (trombloni). Ovi imaju nedostatak, da osvetljavajuća zrna mogu da se ispaljuju samo iz vatrenog oružja u tome cilju preinačenog, ali ne i iz proizvoljnog kod vojske uvedenog vatrenog oružja.

Zrno prema pronalasku omogućava da se gornji nedostaci otklone tako, da se ista mogu da ispale od uobičajenog vatrenog oružja, a da se isto ne mora da prepravljati, kako pomoću oštrog, tako i pomoću neubojne municije i pri tome opisuje dugačku putanju letenja.

Zrno prema pronalasku, naročito osvetljavajuće zrno, koje može da se ispalji sa grotla vatrenog oružja, ima noseću čauru, koja može da se natakne na grotlo vatrenog oružja, i stvarni naboj sadržavajuće telo zrna, koji mogu međusobno da se spoje tako, da se prilikom paljbe telo zrna oslobađa od nosačke čaure.

Telo zrna celishodno snabdeva se centralnom šupljinom u kojoj se preimučstveno radi boljeg iskorišćenja energije projektila ili barutnih gasova smešta sanduk, koji delimično ili sasvim zatvara ove

n. pr. jedna kapa. Najmanji prečnik ove centralne šupljine celishodno bira se da bude ravan ili nešto veći od prečnika projektila oružja. Usled toga projektil oružja prolazi kroz šupljinu a da pri tome telo zrna n. pr. osvetljavajuće telo ne razori. Šupljina omogućava da se zrno može da upotrebi kako sa ubojnom, tako i sa neubojnom municijom, a da se pri tome ne moraju prejakom da se odmeravaju konstruktivni delovi ovoga.

Zrno se natiče sa nosačkom čaurom na cev puške odn. u njoj se pritvrđuje. Celishodno se bira takav način pritvrđivanja, da posle paljbe tela zrna nosačka čaura spadne sa cevi puške.

Nosačka čaura spolja samo delimično smotava zrno tako, da jedan deo tela zrna štrči iz nosačke čaure. Iz toga proizilazi preimučstvo, da čaura — mada ona omogućava dobro vodenje — ne mora tako jako da bude odmerena, kao kod zrna, kod kojih čaura potpuno omotava zrno pa čak i preko njega dopire. Barutni gasovi kod rasporeda prema pronalasku usled gore opisanog izobraženja vrše na zidove čaure manji pritisak.

Primeru radi je jedan oblik izvođenja pronalaska opisan na osnovu priloženoga nacrtu. Slika pokazuje u podužnom preseku osvetljavajuće zrno.

U nosačkoj čauri 1 nalazi se osvetljavajuće telo 2, koje je snabdeveno šupljinom 3, koja se prema napred konusno sužava. Osvetljavajuće telo ispunjeno je svetlećim nabojem 4, koji pali upaljačkim nabojem 5 pomoću upliva vatre na grotlo oružja. Šupljina osvetljavajućeg tela

zatvara se pomoću kape 6. Osvetljavajuće telo leži uz umetanje zaštitnog umetka 7 n. pr. ploče od čoje, na koturu 8 snabdevenog rupom 9 nosačke čaure. Nosačka čaura se pomoću rukavca 10 natiče na cev 11 oružja, koja svojim krajem naleže na štrčecom obodu kotura 8.

Osvetljavajuće telo slobodno je umetnuto u nosačkoj čauri i pomoću lako razrešljive veze n. pr. pomoću flastera za lepljenje je spojeno tako, da se oboje kod ležanja na stovarištu i kod rukovanja ne odvajaju ali kod paljbe ipak čaura ne biva ponesena zajedno sa svetlećim telom.

U trenutku paljbe osvetljavajuće telo 2 diže se zajedno sa zaštitnom podlogom 7 pomoću uticaja pritiska gasova od kotura 8; u tako nastali međuprostor dospevaju barutni gasovi, koji deluju na celu osnovnu površinu osvetljavajućeg tela i isto bacaju. Pri tome biva probušena ploča 7 kao i pocepana i plamen sa grotla pali upaljački naboj 5.

Zid 12 nosačke čaure osigurava odgovarajuće vodenje i udešljivost zrna. Pomoću odgovarajućeg odmeravanja kotura 8 i rukavca 10 može se postignuti, da prilikom paljbe čaura ne bude ponesena nego, da ona tek posle paljbe spadne sa cevi puške.

Kod upotrebe ubojne municije sem uticaja barutnih gasova deluje i projektila oružja, pri čemu isti posle probijanja ploče 7 udara o kapu 6. Kapa 6 biva od zrna za izvesnu putanju nomerena dok se ona ne zaglavi čvrsto u šupljini, posle čega projektil probija kapu. Šupljina 3 i kapa 6 tako su odmereni, da projektil probijajući kapu izgubi samo jedan deo svoje kinetičke energije i može da izade iz šupljine 3. Time što se i jedan deo kinetičke energije tako iskoristio, može da se produži putanja letenja pa time i trajanje osvetljavanja. Kapa 6 može celishodno da se izradi od mekanog metala n. pr. beloga metala, bakra i t. sl.

Osvetljavajuće telo se celishodno snabdeva omotačem od gorljive materije n. pr. impregnirane hartije ili od lako gorljivog metala n. pr. od aluminijuma. Na taj način trajanje osvetljavanja može da se produži.

Kod primera izvođenja ovde predstavljenog raspoređuju se simetrično četiri upaljačka naboja 5, usled čega je paljenje ravnomerno, što ima za posledicu i ravnomerano letenje. Upaljački naboji mogu i na drugi način biti raspoređeni i na mesto paljenja plamenom, koji se raspaljuje pla-

menom sa grotla oružja, može se primeniti i kakva druga inicijalna sprava.

Tako n. pr. može se upotrebiti na mesto upaljačkog naboja, koji se pali palmenom iz grotla, i upaljač pomoću trenja. Kapa može n. pr. spojena i sa oslobodilačkom spravom za paljenje upaljačkog sistema.

Osvetljavajuće zrno može da se ispali ne samo sa grotla ručnog vatrenog oružja, nego može da se ispali i sa grotla mašinskih pušaka pa čak i sa topova maloga kalibra i t. sl.

U primeru je opisano samo jedno osvetljavajuće zrno. Zrno prema pronalasku pak može biti snabdeveno i sa drugim nabojem i može biti izobraženo i kao signalno, upaljačko, gasno odn. zamagljavajuće zrno.

Patentni zahtevi:

1.) Zrno naročito osvetljavajuće zrno za ispaljivanje sa grotla vatrenog oružja, kod koga je telo zrna snabdeveno šuplinom, naznačeno time, što se zrno sastoji od tela (2) zrna koje sadrži delujući naboj i od nosačke čaure (1), koja može da se neposredno natakne na grotlo uobičajenog vatrenog oružja i što su oboje međusobno spojeni tako, da se prilikom paljbe telo zrna oslobada od nosačke čaure.

2.) Zrno po zahtevu 1, naznačeno time, što zidovi (12) nosačke čaure (1) spolja omotavaju telo zrna i isto samo delimično zatvaraju tako, da jedan deo tela zrna strči iz nosačke čaure.

3.) Zrno po zahtevima 1 ili 2, naznačeno time, što je upaljački organ smešten na donjem delu zrna.

4.) Zrno po zahtevima 1 do 3, naznačeno time, što je kao upaljački organ predviđen upaljač (5), koji je raspoređen na dnu tela zrna i koji se pali pomoću plamena sa grotla vatrenog oružja.

5.) Zrno po zahtevima 1 do 4, naznačeno time, što u centralnoj šupljini tela zrna ima sanduk, celishodno kapu (6), koji propušta ubojni projektil.

6.) Zrno po zahtevu 5, naznačeno time, što je sanduk spojen sa oslobodilačkom spravom, celishodno sa upaljačem na trenje za paljenje upaljačkog sistema.

7.) Zrno po makome od zahteva 1 do 6, naznačeno time, što je između dna tela zrna i nosačke čaure raspoređen zaštitni umetak (7).

